

2017 DEC. 06

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK

6

Érk.: 2017 DEC 04.

Példány: ..... Mell: .....

Az ügyiratsz.: 23.P.20216/2016

Az ügy száma: Pfv.IV.20.655/2017/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

Dr. Alexin Zoltán (6724 Szeged, Hétvezér u. 9/D. fszt. 3.)

A felperes képviselője:

Dr. Ábrahám László ügyvéd (6720 Szeged, Arany János u. 9. fszt. 3.)

Az alperes:

Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkelező (1139 Budapest, Váci út 73/A.)

Az alperes képviselője:

Dr. Szomolányi Borbála jogtanácsos

A per tárgya:

Személyes adatok védelme

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.714/2016/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedig Törvényszék 23.P.20.216/2016/9.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2015. október 30-án kérelemmel fordult az alpereshez azzal, hogy a rá vonatkozó, 2005 előtt keletkezett személyes adatait törölje az alperes által kezelt adatok közül. Az alperes 2015. november 18-án kelt válaszában arról adott tájékoztatást, hogy a vonatkozó jogszabály alapján az adatkezelésre való felhatalmazásra, illetve törlésére vonatkozó szöveg a kért időszakban több alkalommal módosult, átmeneti rendelkezés hiányában nem ad egyértelmű

utasítást, és ez eltérő jogértelmezési gyakorlatot eredményezhet. Arra tekintettel, hogy az adatok törlése, illetve anonimizálása visszafordíthatatlan, ennek végrehajtása előtt szükségesnek ítélte meg a jogalkotó céljának és álláspontjának megismerését, ennek érdekében megkereste az Emberi Erőforrások Minisztériumát. Ezt követően 2016. január 28-án arról értesítette a felperest, hogy az 1997. évi XLVII. törvény (továbbiakban: Eüak.) 30. cikkében határozta meg az OEP kötelező adatkezelésre vonatkozó maximális adatmegőrzési időt. Tájékoztatást adott arról is, hogy a Minisztériummal egyeztetett álláspont szerint jogi tényként nem a megőrzési időt, hanem az adatok személyes azonosítástól történő megfosztásának kötelezettségét, és a jelenleg hatályos szabályok alapján a nyilvántartásban kezelt és az Eüak. hatálya alá tartozó adatok tekintetében a nyilvántartásba való bekerüléstől számított 30 éves adatmegőrzési időtartamot kell figyelembe vennie. Az alperes kifejtette azon álláspontját, hogy a felperes által hivatkozott jogszabály-módosítást a hatályba lépést követően keletkezett tényekre kell alkalmazni, ezért a 2005. január 1. előtt keletkezett adatok törlésére, illetve anonimizálására vonatkozó kérelem nem teljesíthető.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében az alperes által kezelt, az egészségbiztosítási alapból finanszírozott egészségügyi ellátásaival kapcsolatos, 2005. január 1. előtt keletkezett elszámolási adatainak elsődlegesen törlésére, másodlagosan személyazonosításra alkalmatlan állapotba hozására kérte az alperest kötelezni. Előadta, hogy a 2005. előtt keletkezett személyes adatok törvényes megőrzési ideje 10 év, ez 2015-ben lejárt. Álláspontja szerint a személyes adatok megőrzési idejét jogszerűen nem lehet visszamenőlegesen módosítani, a 30 éves őrzési idő alkalmazásával lényegében időbeli korlát nélküli adatforrás keletkezne, amely az alapvető jogok aránytalan korlátozását eredményezné. A felperes nem értett egyet azzal, hogy a korlátozásra a tudományos kutatások érdekében kerül sor. **A felperes keresetlevelében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet is előterjesztett.**
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az Eüak. 22. § (6) bekezdése 2007. január 1. óta több alkalommal módosult. Álláspontja szerint az adatkezelési jog időtartam-változásának a kihirdetéskor már kezelt adatokra vonatkozó alkalmazását a jogszabály nem zárja ki, ezért átmeneti rendelkezés hiányában indokolt volt a 2009. január 1-től hatályos szakasz visszamenőleges alkalmazása. Ebből következően 2015. január 1-től az egészségbiztosítási szerv nyilvántartásába való bekerüléstől számított 30 évig kell kezelni az adatokat, és ezt követően kell megfosztani azokat a személyes azonosítás lehetőségétől. Hangsúlyozta, hogy a módosításhoz nem tartozott átmeneti rendelkezés, ezért a jogalkotásról szóló törvény alapján a jogszabályi rendelkezést a hatálybalépést követően keletkezett tényekre kell alkalmazni. Ilyen ténynek minősítette az adatok anonimizálását azzal, hogy ennek alapján áll be az alperes jogszabályban meghatározott kötelezettsége, vagyis minden esetben az esetleges törlés időpontjában hatályos jogszabály alkalmazandó. Előadta: a törölni kért adatok tekintetében a bekerüléstől számított 30 év még nem telt el, ezért az adat kötelező jellegű, törvény erejénél fogva beálló anonimizálására nincs lehetőség.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben adott helyt, és kötelezte az alperest, hogy a nyilvántartásában kezelt 2005. január 1. napja előtt keletkezett, a felperesnek az egészségbiztosítási alapból finanszírozott egészségügyi ellátásaival kapcsolatos elszámolási adatait 15 napon belül fossa meg a személyes azonosítás lehetőségétől. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A költségek viseléséről az elsőfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy a

peres felek a költségeiket maguk viselik. Az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az Eüak. 22. § (6) bekezdésének 2015. január 1-től hatályos az őrzési idő tekintetében 30 évre módosított rendelkezése vonatkozik-e a felperes 2005. január 1. előtt keletkezett az alperes által kezelt egészségügyi adataira. Az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a visszaható hatály tilalma a jogrend egyik legalapvetőbb garanciális elve. Indokoltnak találta az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott értelmezési követelmény alkalmazását is. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesi jogértelmezés nincs összhangban ezen jogszabályokkal, figyelemmel a jogalkotásról szóló törvény 2. § (2) bekezdésére is. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a személyazonosításra alkalmas módon elvileg szinte korlátlan ideig tartó adatkezelés nem támasztható alá az Eüak-nak az alperesre vonatkozó rendelkezéseivel sem. Hangsúlyozta: Az Eüak. 22. § (6) bekezdésének többször módosított rendelkezése minden esetben személyazonosításra alkalmatlan formátumú adattárolást tette és teszi lehetővé az alperes költségvetési tervezéssel, statisztikai és kutatási célú adat felhasználásával összefüggő tevékenysége kapcsán.

- [5] Az elsőfokú bíróság külön értelmezte az adatok őrzésének kezdő időpontját és megállapította, hogy az egyes jogszabályi módosításokban használt adatok „felvételétől”, illetve az „egészségbiztosítási szerv nyilvántartásába való bekerüléstől” megfogalmazás két, időben eltérő időpontot jelent. Az utóbbi az adat érintettjére nyilvánvalóan terheesebb, hosszabb időtartamú kötelezettséget telepít, ez pedig ellentétes a jogalkotási törvény 2. § (2) bekezdésével. Miután álláspontja szerint a 2015. január 1-jétől hatályos rendelkezés visszamenőlegesen nem alkalmazható, az ekkortól hatályos szövegben előforduló kezdő időpont sem lehet a perbeli időszakra irányadó, így az őrzési idő kezdete a korábbi jogszabályi rendelkezés szerinti, az adatok „felvételétől”, azaz a keletkezési időpontjától számítandó. Ehhez képest rendelkezett a 2005. január 1. után keletkezett adatokról. Az elsőfokú bíróság kifejtette azt is, hogy más jogági szabályok sem indokolják a személyazonosításra alkalmas módon történő adattárolást.
- [6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét (a keresetet részben elutasító rendelkezését) nem érintette, megfellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 forint első- és másodfokú eljárási költséget. A jogerős ítélet alapelveként rögzítette, hogy az információs önrendelkezési jog korlátozásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség, vagyis a személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra lehet, az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak vagy céloknak, melyeket az adott korlátozó jogszabályoknak szükségképpen tartalmaznia kell. Az Eüak. jogszabályi rendelkezéseinek elemzése során a jogerős ítélet kifejtette, hogy az alperesre irányadó 22. § a személyes adatok kezelésére időszakot nem ír elő, ezt a jogszabály egységesen rendezzi. Az adott esetben úgy ítélte meg, hogy a jogszabályban az információs önrendelkezési jog azért kerül korlátozásra, hogy biztosítva legyen az egészséghez való jog objektív intézményvédelmi oldala. Az ehhez kapcsolódó állami kötelezettség teljesítése, illetve a társadalombiztosításon alapuló finanszírozási rendszer működtetése az az alkotmányos érdek, amelyre tekintettel indokolt a finanszírozott szolgáltatásokkal kapcsolatos adatok kezelése, továbbítása, azok nélkül ugyanis az egészségügyi ellátó rendszer nem tartható fenn. Az egészséghez való jog biztosítása mint legitim cél érdekében szükséges a magánszférához és a személyes adatok védelméhez való jog korlátozása.
- [7] A jogerős ítélet az Eüak. és a jogalkotásról szóló jogszabályok együttes értelmezésével arra a következtetésre jutott, hogy az Eüak. alkalmazása szempontjából a 2007. január 1. előtt keletkezett tényekre semelyik később bevezetett időbeli korlátozás nem alkalmazható, tehát a perrel érintett időszakra az akkor hatályban volt, a Eüak. 30. § (1) bekezdésében rögzített 30,

Pfv.IV.20.655/2017/5.

illetve 50 éves adatkezelési előírás az irányadó. A jogerős ítélet szerint a jogalkotási törvényből levezethetően a 2007. január 1. utáni módosítások átmeneti rendelkezés hiányában nem alkalmazhatók visszamenőleges hatállyal, vagyis a felperes ezen időpont (2007. január 1.) előtti társadalombiztosítási rendszerbe került személyes adatainak megőrzésére előírt idő 30 év. Ehhez képest nem állnak fenn a felperesnek az egészségbiztosítási alapból finanszírozott egészségügyi ellátásaival kapcsolatos elszámolási adatai vonatkozásában az azok anonimizálásához vagy törléséhez szükséges törlési feltételek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását. A felperes egyidejűleg megismételte az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatalra irányuló megkeresési kérelmét. Továbbá indítványozta, hogy a Kúria forduljon az Alkotmánybírósághoz, mert megállapítható, hogy az irányadó jogszabályi rendelkezési nemzetközi szerződésbe ütközik. A kérelem álláspontja szerint az anonimizálni kért adatok nem minősülnek egészségügyi dokumentációnak, a személyes adatok védelme pedig nyilvánvalóan elsőbbséget élvez.
- [9] A felülvizsgálati kérelemben az előzetes döntéshozatal iránti eljárás megindítására irányuló kérelmet azzal indokolták, hogy tisztázni szükséges, hogy az adott ügyben a közösségi jog egy-egy rendelkezését alkalmazni kell-e vagy sem. Tisztázni szükséges, hogy a tiltakozás a fellépés joga megilleti-e a felperest az alapjog indokolhatatlan korlátozása miatt. Megjegyezte ugyanakkor a felperes azt is, hogy előzetes döntéshozatali eljárás nélkül is dönthet úgy a Kúria, hogy az adott ügyben az alapjogi charta, illetve az uniós adatvédelmi irányelv alkalmazható. Előadta azt is, hogy az adott kérdésben többször fordult az Alkotmánybírósághoz is, azonban a kérelmeket **visszautasították arra való hivatkozással, hogy** annak előterjesztésére a felperes magánszemélyként **nem jogosult az Alkotmánybíróság előtt.**
- [10] A felperes kifejtette, hogy a jelenleg fennálló állapot, illetve a jogszabályi rendelkezések sértik az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. cikk (2) bekezdését, mert indokolatlan beavatkozást jelentenek a jogosult magánéletébe, illetve ellentétesek az adatvédelmi irányelv 7. cikkével. A felperes indítványozta azt is, hogy a bíróság maga forduljon az Alkotmánybírósághoz az ügyben.
- [11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és perköltség megállapítását kérte. Mindenben egyetértett a jogerős ítéletben kifejtett jogi állásponttal. Előadta, hogy adatkezelése mindenben megfelel a célhoz kötöttség alapelveinek. Pontosán meghatározott jogszerű cél érdekében tárolja, illetve kezeli a kérdéses adatokat, ezzel eredményesebbé teszi az egészségbiztosítás feladatainak maradéktalan ellátását.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta, ezért a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [13] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati kérelem terjedelmére figyelemmel a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes nyilvántartásában kezelt 2005. január 1. napja előtt keletkezett, a felperesnek az egészségbiztosítási alapból finanszírozott egészségügyi ellátásaival kapcsolatos elszámolási

adatai illetően helytállóan döntött-e az elsőfokú bíróság, amikor úgy rendelkezett, hogy azokat 15 napon belül meg kell fosztani a személyes azonosítás lehetőségétől, vagy a jogerős ítéletnek az ezen kereseti kérelmet elutasító rendelkezése a helytálló.

- [14] Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése értelmében mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. A 28. cikk szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 1. §-a szerint a törvény célja az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy a természetes személyek magánszféráját az adatkezelők tiszteletben tartsák, valamint a közügyek átláthatósága a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.
- [15] Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi CLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) rendelkezik a perben érintett adatok kezelése vonatkozásában. Maga a törvény eredetileg nem határozta meg az adatok megőrzési idejét. Az Eüak. 22. § (5) és (6) bekezdése 2007. január 1-től rendelkezett (6) bekezdésében úgy, hogy az (5) bekezdés szerinti adatokat azok felvételétől számított 5 évig, amennyiben az adatkezeléssel érintett ügyben bírósági eljárás indul, akkor az ügy lezárásának időpontjáig lehet kezelni. Ezt követően az adatokat meg kell semmisíteni. Ezen jogszabályi rendelkezés 2007. július 25. napjától alkalmazandóan úgy módosult, hogy az (5) bekezdés szerinti adatokat azok felvételétől számított 10 évig, amennyiben az adatkezeléssel érintett ügyben bíróság eljárás indul, akkor az ügy lezárásának időpontjáig lehet kezelni. Ezt követően az adatokat meg kell fosztani a személyes azonosítás lehetőségétől. A következő módosítás 2009. január 1-jén lépett hatályba a 10 éves határidőt 15 évre módosítva. Az Eüak. 22. § (6) bekezdésének utolsó módosítása szerint, amely 2015. január 1-jén lépett hatályba, az „azok felvételétől számított 15 évig” szövegrész helyébe az „az egészségbiztosítási szerv nyilvántartásába való bekerüléstől számított 30 évig” szöveg lép.
- [16] Az Infotv. 17. § (2) bekezdés d) pontja szerint a személyes adatot törölni kell, ha az adatkezelés célja megszűnt, vagy az adatok tárolásának törvényben meghatározott határideje lejárt. A 22. § (5) bekezdése szerint ha a felperes pert indít, és a kérelemnek a bíróság helyt ad, az adatkezelést a tájékoztatás megadására, az adat helyesbítésére, zárolására, törlésére az automatizált adatfeldolgozással hozott döntés megsemmisítésére, az érintett tiltakozási jogának fgyelembé vételére kötelezi.
- [17] A Kúria álláspontja szerint alapvetően abban a jogi kérdésben kellett állást foglalni, hogy a folyamatosan változó jogszabályi rendelkezések mellett az átmeneti rendelkezések hiányában az adatmegőrzési határidők közül melyik alkalmazandó - különös figyelemmel a visszamenőleges jogalkalmazás általános tilalmára, amely kapcsán az elsőfokú bíróság helytállóan elemezte a jogalkotásról szóló törvény korábbi (1987. évi XI. tv.) és jelenleg hatályos (2010. évi CXXX. tv.) rendelkezéseit. A Kúria szerint az elsőfokú bíróság helytállóan, jogszabálysértés nélkül állapította meg azt, hogy a 2015. január 1-jétől hatályos módosítás, amely az adatok felvételéhez képest 30 évben állapította meg a megőrzési határidőt, a jelen esetben nem alkalmazható.
- [18] A Kúria egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes közérdekű feladatai, illetve az adatok felhasználása a kérdéses adatok anonimizálása mellett is megoldható, tehát a feladatok ellátása sem indokolja a perbeli esetben a 10 évnél hosszabb anonimizálatlan megőrzést. A Kúria mindezekre figyelemmel nem értett egyet a jogerős ítélet azon álláspontjával, hogy a perbeli esetben a 30 éves adat megőrzési időre vonatkozó szabályokat

Pfv.IV.20.655/2017/5.

kellene alkalmazni, ezért a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét helybenhagyta.

- [19] A Kúria szerint az eddigiek alapján a felülvizsgálattal érintett körben a jogkérdés a hatályos jogszabályok alapján elbíráható volt, így szükségtelennek ítélte meg az Európai Unió Bírósága megkeresését előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatása végett, miként szükségtelennek ítélte meg az Alkotmánybíróság megkeresését is a jogszabály alkotmányba ütközésének megállapítása érdekében is.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [20] Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdés, 28. cikk, 2011. évi CXII. törvény 1. §, 17. § (2) bekezdés d) pontja, 22. § (5) bekezdése, 2010. évi CXXX. tv 2. § (2) bekezdés, 15. §, Pp. 78. § (1) bekezdés, 275. § (4) bekezdése, 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet, 1990. XCIII. törvény o. pont.

Záró rész

- [21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el. A felülvizsgálati kérelem sikerre vezetett, ezért a felülvizsgálati eljárási költséget a pervesztes alperes tartozik megfizetni. Az összegszerűség a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet alapján került megállapításra. Az eljárás illetékmentes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 57.§. o) pontja alapján.

Budapest, 2017. szeptember 13.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

AM

A kiadmány hitelül:

[Handwritten signature]
tisztviselő